

Predmet: Čelebić – optuženi Samir Hondo

Viši sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine

Poslovni broj predmeta: K-Po2 8/13

Broj optužnice: KTO br. 6/13

Optužnica podignuta: 17.05.2013.

Krivično delo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st. 1 KZ SRJ u saizvršilaštvu, u vezi sa čl. 22 KZ SRJ

Glavni pretres: 19.09.2013.

Izveštaj: Marina Kljaić, posmatrač FHP-a

Ispitivanje svedoka Čede Čećeza

Svedok je do početka oružanih sukoba u BiH živeo u Konjicu, ali se početkom maja 1992. godine povukao u svoju kuću u susedno srpsko selo Donje Selo. Njemu nepoznata lica podelila su meštanima oko 70 pušaka M48 radi odbrane sela. Združenim snagama, pripadnici HVO i Armije BiH izvršili su napad na selo i zauzeli ga oko 18. maja 1992. godine. Mnogi meštani koji su imali oružje predali su se prilikom zauzimanja sela i istog dana su odvedeni u pravcu Konjica. Svedok je takođe želeo da preda oružje, ali mu je pripadnik Armije BiH Midho Perkić rekao da preda oružje njemu i da se vrati kući, što je svedok i učinio. Sutradan su do svedokove kuće došli pripadnici HVO i Armije BiH koji su ga, zajedno sa Željkom Klimentom iz Konjica koji se sklonio kod njega, odveli prvo u Konjic u sportski centar, a nešto kasnije u logor Čelebiće. Prilikom ulaska u logor, naredili su im da izvade pertle iz obuće i kaiševe iz pantalona, te da mirno stoje nekoliko sati ispred magacina. Nakon toga su uvedeni u magacin gde je video isprebijane ljude, meštane Donjeg Sela koji su se predali prethodni dan, a među njima je bio i jedan od Babića koji je nakon par dana umro od posledica batinanja. Prilikom ulaska u magacin svedok nije prolazio kroz špalir, ali je čuo da su kroz njega prolazili ljudi koji su dovedeni pre njega. Posle par dana su premešteni u hangar broj 6 koji je, nakon zauzimanja sela Bradine krajem maja 1992. godine, bio prepun zarobljenih - po njegovoj proceni, u hangaru ih je bilo oko 250. Opisujući uslove u kojima su boravili, naveo je da su logoraši sedeli na betonu, da su izvođeni u toalet samo ujutru a da im je tokom noći davana za te potrebe samo jedna kanta čiji se sadržaj prelivao i dolazio sve do ljudi koji su ležali u neposrednoj blizini. Ujutru bi stražari iznosili kantu i na to isto mesto logorašima donosili hranu. Video je premlaćivanje i ubistva logoraša. U hangar su ulazili Esad Landžo i Hazim Delić i javno tukli logoraše, a najviše Mrkića. U istom hangaru bio je i Zoran Đorđić iz Bradine i njegov otac. Video je da Delić tuče Zorana. Stražari su ubili jednog momka iz sela Bradine koji je pokušao da beži - čuo je da ga je ubio stražar Eso, zvani „Makaron“. Logoraša koji je video to ubistvo, stražari su tukli do smrti. Takođe je video kada je Landžo ubio logoraša Samoukovića i na čelo mu stavio amblem SDS-a. Najčešće su tukli logoraše tako što su ih pojedinačno pozivali da izađu iz hangara, kako drugi logoraši ne bi videli ko ih tuče. Nije video zatvaranje logoraša u šaht, ali je čuo za to. Prilikom dolaska Međunarodnog crvenog krsta u logor, nije sa njima razgovarao, jer se bojao, obzirom da

je među logorašima bilo onih koji su sve prenosili stražarima. Nakon što su otišli predstavnici Crvenog krsta, u hangar je ušao Delić sa još 5 stražara kojima je naredio da tuku logoraše. Njega je tom prilikom četiri puta udario stražar Kemo Mrndžić. Svedok je izašao iz logora u septembru 1992. godine. Od čuvara koji su bili u logoru seća se čuvara Padalovića koji je ubio Željka Klimentu tako što mu je pucao u potiljak. Čuo je da su takođe bili stražari neki Delimustafić i Albanac kojeg su svi zvali „Šok“. Čuvari koji su bili iz Konjica bolje su se ponašali prema logorašima nego oni iz susednih sela. Pre rata nije poznavao optuženog Samira Hondu, niti je čuo da je u logoru neko spominjao njegovo ime.

Svedoku je dat fotoalbum sa 53 fotografije među kojima je, na fotografiji pod brojem 18, prepoznao vozača koji ga je odvezao u Čelebić, zvanog „Meho lopov“. Na fotografiji pod brojem 28 svedok je prepoznao Remzu Vrtića koji je dolazio u logor i kojeg je video van hangara. Objašnjava da je u to vreme u logor mogao da dođe ko god je hteo, pa su dolazili ljudi da vide da li su među logorašima neki koji su im se nekada ranije zamerili da bi ih tukli i svetili im se. Na fotografiji broj 50 prepoznao je Miru Steneka kao islednika koji je dolazio u logor da ispituje logoraše, i koji je naređivao da im se lome kosti. Takođe je prepoznao još tri osobe za koje tvrdi da u vreme njegovog boravka nisu dolazile u logor.

Ispitivanje svedoka/oštećenog Zorana Đorđića

Svedok je zarobljen 25. maja 1992. godine, nakon što je zauzeto selo Bradina, i odveden u Tarčin. Zajedno sa još 11 zarobljenika, krajem maja 1992. godine doveden je u logor Čelebići u kojem je bio do 17.11.1992. godine. Sa svedokom su u Čelebiće dovedeni i Branislav Đorđić, Radovan Mrkić, Dragan Kuljanin i Pero Mrkajić. Autobus kojim su dovezeni zaustavio se u dvorištu logora u blizini hangara broj 6, a stražari su napravili špalir kroz koji su morali proći. Prilikom prolaska udarali su ih puškama, nogama, bejzbol palicama. U špaliru su bili Landžo, Hazim Delić, te stražari zvani „Zenga“ i „Kravar“. U špaliru nije bio optužen - njega je video nakon nekoliko dana. U logoru je tučen u više navrata. Prvi put je pozvan da izađe iz hangara, pa su ga Muhamed Delić, „Kravar“, „Zenga“, „Makaron“ i optuženi naterali da klekne i podigne ruke iza vrata, nakon čega su ga tukli oko 40 minuta, sve dok nije izgubio svest. Optuženi ga je tada udarao kundakom automatske puške. Nekoliko dana nakon ovoga, ponovo su ga izveli iz hangara i isti stražari su ga naterali da radi sklekove, kojim prilikom su ga udarali nogama u rebra. Jednom prilikom ga je izveo stražar zvani „Zenga“, stavio mu u usta komad gvožđa težak oko kilogram i počeo da ga tuče, rekavši mu da će ga udarati po glavi ukoliko mu gvožđe ispadne iz usta. Nakon što je logoraše u julu mesecu 1992. godine evidentirala ekipa Međunarodnog Crvenog krsta, stražari, među kojima je bio i optuženi, ušli su u hangar i tukli logoraše. Objašnjava da su u logoru bili hangari broj 6 i broj 9 u kojima su bili smešteni muškarci, a da je postojala i zgrada u kojoj je bila smeštena komanda logora i u toj su zgradi bile smeštene zarobljene žene. Poznato mu je da su u šahtu vođeni logoraši iz hangara broj 9, i to Rajko Đorđić, Boro Mrkić, Radoslav Kuljanin, Sreten Zelenović i Sušić kojeg su kasnije zaklali. U logoru nisu bile dozvoljene posete - samo su im davane kese sa hranom koje su donosili članovi porodica, iz kojih bi stražari prethodno uzimali sve što su hteli. Stražari su mogli da ulaze u hangare kada su hteli, i svaki dan su tukli logoraše. U logor su mogli da dolaze i kada više nisu bili na dužnosti stražara, pa je tako optuženog viđao u logoru i tokom jula i avgusta 1992. godine.

U vezi sa snimkom koji je predao tužilaštvu, svedok navodi da se radi o originalnom snimku jedne arapske televizije koja je dolazila u logor Čelebići tokom njegovog boravka. Taj snimak je kupio od Hazima Delića kada se ovaj vratio iz Haga. Na snimku se vide svi objekti u logoru Čelebići te stražari „Zenga“, Fočak, i Delić, a od logoraša Vaso Mrkajić, Slavko Miljanić, Željko Klimenta i neki Stojanović.

Kategorički poriče da je od optuženog tražio novac da ga ne prijavi. Nakon predočavanja dela iskaza Željka Živaka, koji tvrdi da optuženi nije udarao svedoka dok je radio sklekove, svedok tvrdi da su Živak, kao i Dragan Đorđić plaćeni svedoci odbrane koje je optuženi angažovao preko Mitra Kuljanina. Optuženog nije spominjao na suđenju Esi Maciću pred sudom BiH, jer se tamo optuženom nije sudilo. Objašnjava da je kao predsednik Udruženja logoraša, državnim organima davao podatke na osnovu kojih su osuđeni neki od stražara koji su činili zločine u Čelebiću. Zbog toga svi koji bi mogli odgovarati za zločine nastoje da ga diskredituju, pa ga, kao i optuženi, lažno prijavljuju, tvrdeći da im iznuđuje novac.

Izvršeno je suočenje optuženog i svedoka, prilikom kojeg je optuženi, vidno uzrujan, tvrdio da svedoka nije ni taknuo dok se nalazio u logoru, te da je svedok od njega tražio novac da ga ne prijavi, i predložio da ih sud obojicu uputi na poligraf, dok je svedok tvrdi da navodi optuženog nisu tačni. Tokom suočenja svedok je pripadnike Armije BiH nazivao Turcima, a optuženog džukelom, pa mu je predsednica veća izrekla opomenu zbog narušavanja reda u sudnici.

U nastavku dokaznog postupka ispitan je svedok AA tokom čijeg ispitivanja je javnost bila isključena.

Napomena:

Svedok AA tražio je da se, iz razloga lične bezbednosti, isključi javnost prilikom njegovog ispitivanja. Predsednica veća pitala je stranke i svedoka da li se protive da suđenje i tokom isključenja javnosti prati posmatrač Fonda za humanitarno pravo kao stručna javnost. Protivio se jedino zamenik Tužioca za ratne zločine, navodeći da Fond za humanitarno pravo, kao nevladina organizacija, nije stručna javnost.